

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

A szerkesztőséget illető küldemények
(cikkek, cserepéldányok stb.) Zöldfa-u.
12. sz. alá küldendők.

A kiadóhivatalt illetők pedig a főisko-
lába címzendők.

Megjelenik: havonként.

Felelős szerkesztő:

Ifj. RÁCZ LAJOS

Főmunkatársak:

DÓCZI JENŐ,
BAJA MIHÁLY.

Kiadóhivatali főnök:

INCZÉDY MÁRTON.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 korona, félévre 2 korona.

Egyetemi és akadémiai hallgatóknak,

önképzőköröknek

egész évre 3 kor., félévre 1 kor. 50 fillér.

Szegény Magyarország!

„... Az átok megfogant!... év év után leperdül, mint őszzel a falombja, nehézkes futással századok eltűnnek... s a régi átok egyre ver, a régi átok egyre űz, csapása föl-tépi a már-már hegedő sebet. Én Nemzetem, az átok megfogant...“

Valamikor évekkel előbb olvastam e sorokat; mit tudom, hol, mit tudom merre? de e szavak mélyen bevésődtek emlékezetembe.

Forgattam a legesodásabb történelem, hazánk történelmének lapjait és ottan-ottan, nagy veszélyeknek borongós előestéjén, mikéntha villámnak rémes cikázását, természet-kivüli iszonyú ostornak csapását látták volna lelki szemeim: a régi átok sujtott le ránk, az örök átok...

Rémlett, hogy hallom sok ezer fejszének kattogását, lezuhanó fenyőknek zaját... az ország határán a védő őserdőkön át útat vág a tatársereg... és már keletfelől vörös az ég, óh nem a hajnalpir díbora! tűzben az ország, veszélyben a Haza! S a régi átok imé teljesült: irtózatos a meghasonlás, magyar a magyarnak gyilkos ellensége! S a régi átok ostora lesujtott: „Sajónak partján volt az ütközet, nem volt egy akarat s kapott sebében a nemzet soká lézengő kór maradt...“

És úgy rémlett ismét, hogy állok Mohácsnál s az ágyuknak dörgéséből kihallatszik a régi átok ostorcsattogása és a vonagló nemzet jajszavára fölharsan az újra beteljesült átok gunyos kaczagása...

És mintha járnék szerte a hazában. *És annyi volt a Sajó-part, annyi volt a Mohács, hogy az én szememnek sűrű könnyhullatásában, ha csak egy csöppet sirnék egyért-egyért: patak lenne azokból...*

És úgy rémlik nekem ma is, behunyva szemem, a jövő ködét kutatva, tornyosuló felhőket látok, méhükben nem sejtett veszélyeket hozó fekete felhőket!... Ugy tetszik, olykor megmozdul a föld lábunk alatt és lát-hatatlan erő által a hegyeknek orma meginog és a vizeknek medrük megváltozik... Mit tudom én gyarló földi szóval kimondani, mi következik, de nagy időknek közeledését érzi a mi lelkünk...

S a régi átok ostora már itt csattog fölöttünk! Lecsapott, lesujtott. Ütése nyomában fölsugárzik a vér, vadul sajog a seb, éget, mint az eleven zsarát...

A régi átok ismét teljesülni fog! Magyar a magyarral adáz gyűlölséggel, egyre inkább elvaduló szenvedélylyel küzd ismét. Ki tudja, mit hoz a jövő? Uj Sajó-part, uj Mohács?!

Szegény Magyarország, én édes Hazám, szegény magyar Hazám!...

*

Az elmúlt félhónapnak egymást követő zivataros eseményeinél megáll zavartan a ridegen mérlegelő ész is, az önmérséklet nyűgébe vetett szenvedélyt pedig alig-alig tudjuk fékentartani.

Mit irjam le itt a keresztügy fázisait? Hiszen a napisajtó külön rovatot tartott és

tart nagyrészt számára ma is, naponta mihón vártunk újabb hirt, ismerjük valamennyien.

A keresztet erőszakosan, csunya heccek közt kitűzték a budapesti tudományegyetem tantermeiben azok az ifjak, akiket már a kereszt-kérvény első viharából jól ismerünk. Most csak betetőzték az akkoriakat. De mit az most nekünk, hogy az egyetemi tanács-határozatot erőszakosan félredobták, mit az most, hogy a tudományoknak minden felekezeten kívül és felül álló csarnokában egy felekezet uralmát akarják demonstrálni, mit az, hogy minden tagadás daczára ez a néppárt kezemunkája . . . nagyobb az nekünk most, hogy szép szóval, színes beszéddel, fogadkozással a protestáns egyetemi ifjaknak egyrészét is megnyerték, azok is óhajtották nyilvánították a kereszt kitűzését!

Hát tudják-e azok, akik ezt cselekedték odafent, mi is az a protestantismus?

Mi úgy hisszük, hogy a mai nemtörődömvilágban úgy nőttek fel, hogy az iskolákban fülük mellett szállt el a tanítás és ma saját

maguk és vallásuk mivoltával sincsenek tisztában. . .

Tudják-e mit tettek? Nem egyéb az mint térdhajtás a katholicismus előtt! Ilyen emberek meg nem védelmezik a protestantismus ügyét az egyre növekvő reakcionarismus ellen, az ilyen emberek többet ártanak ügyének, mint a legvadabb ellenségei!

De ám mondjuk azt, hogy tiszta elvek, tiszta jóhiszeműség vezette volna nemcsak őket, de a keresztrel erőszakoskodó katolikus ifjakat és ez utóbbiak távol állanak minden politikától, még akkor is: nem látják-e be, hogy akaratlanul is vak eszközei lettek a felekezeti harcokat szító néppártnak? Nem látják-e be, hogy részesek lettek annak a már is jelentkező általános felfordulásnak előidézésében, mely ki tudja, mennyi pusztulást fog okozni?!

Eugem, mint protestáns embert, igen kellemtelenül érintett volna, ha akármiféle nemzet lennék is, egy felekezetnek illetően minden jog ellenére való terrorismusa. . .

TÁRCA.

Régi történetek.*

I.

Diák a ruhafogason

Az öreg professzor úrnak kora reggeli előadásaira sehogy sem szerettek az amicék eljárni. Ámde óravégén rendesen előhuzta a gyűrött szérjést és kérlelhetetlenül bejegyezte minden ott nem levőnek az absens-t. Annak pedig néminemű kellemtelen hátulütője volt, ha az amice neve mögött megsaporodtak az absensek. Tehát valamit tenni kellett és pedig úgy, hogy: a kecske is, meg a káposzta is...

Rövidlátó volt a professzor úr szerfölött, ez lett a plánum alapja. Ha fölült a katedrába, nem látta, mi történik a harmadik padban. Az ajtó pedig a terem másik szélén volt

* Részlet ily című ciklusból; a régi debreceni diákéletből

Addig mesterkedtek hát, míg csak sikerült a négy szárnyasajtónak alsó betédeszkáját úgy alakítani, hogy szép szerivel ki lehetett emelni és visszatenni.

Attól kezdve csak az első három padba ültek amicék. Sorsot húztak, mindennap másoknak kellett beülni. A többi pedig szabad lehetett, mint a madár. Csak úgy háromnegyed óra után jöttek, kivették az ajtó deszkát, nagy kényelmesen bebújtak. Végig a falmentében ruhafogas volt, az alatt elhúzódhattak a padokig, ott pedig már nyugodtan várták a katalogus olvasást.

Ment ez így gyönyörűen sokáig. Azonban egyszer valami köpczös termetes amice surrant épen be; — utolsónak maradt, sietett.

Szokatlanul világos téli reggel volt. A professzor úr éppen arrafelé nézett, — amit megsejtve az amice, hirtelen leguggolt.

— Mi mozog ott a falnál, amice, nézze csak! szolt a tanár az egyik padvégén ülő diákhoz.

De mint magyar embert, egyenesen vérig felbőszített ez ügy, mert hazaellenes, nemzetellenes merényletnek tartom, hiszem és tudom, a mai veszedelmes helyzetben önnönerőnket győngíteni és megtörni indokolatlan felekezeti telhetenség miatt!

Hát az annyi vérrel és könnyel megpecsételt nemzeti történetünkől nem tudunk máig sem eleget tanulni?!

De hiába az én gyöngé szavam . . . fejünk felett megcsattogatja ismét ostorát a régi átok. . .

Szegény Magyarország!

Ifj. Rác Lajos.

Ifjúsági élet.

Diákkongresszus. A m. kir. Bányász és Erdész Akadémiai Körtől átíratot, meghívást kaptunk, melyben írják, hogy törekvéseiket siker koronázta, a tanári kar és Selmecebánya áldozatkész közönsége támogatásával annyira jutottak, hogy immár a kongresszusnak Selmeceben megtartása elé akadály nem gördül, így meghívják bennünket is, vegyünk részt a május hó 24—28. napjain rendezendő kongressuson.

— Leesett kérem szépen a fogasról egy kabát...

— Hát akassza vissza, amice!

A diák fölkel, hátramegy a fogashoz és odátámitja a szörnyűségesen megijedt „kabátot“ a fogas alá...

— Visszaakasztottam, kérem.

És úgy kellett szegénynek állani az óra végéig meglapulva, míg a többiek majd szét pukantak az elfojtott kaczagás miatt.

Ráadásba még, jelenléte dacára a névsorolvasáskor hallgatnia kellett, mert csak a fogas alúl nem kiálthatott. Fogát csikorgatta, mikor előtte irták be neve után: absens.

II.

»Vaskalapács.«

Az emberi testnek részeit elmagyarázta hosszasan, alaposan a tudós tanár úr. Órahosszat beszélt csak a fülnek bonyolódott szerkezetéről is, hártya, kürt, csiga, kengyel, ülő ... máségebe-

Öröm és szomorúság száll meg bennünket a meleghangú meghívás olvasásakor. Öröm: hogy a már nem remélt kongresszus mégis megtartatik az idén, erre biztos garancia a selmecei akadémia lelkes ifjúsága s az előkészítő bizottság elnökének: Rumpler Ernőnek neve. Szomorúság is: mert, ha csak örvendetesen nem csalódunk, e kongresszustól a derék rendezők buzgósága mellett is: valami eredményt alig remélünk, jót alig remélünk. Azok után t. i. amik mostanában Budapesten történtek és történnek. A magyar diákságnak igen fontos, igen nagyhorderejű ügyei kerülnek az idén is tárgyalásra, melyeknek intézése halasztást, hanyagolást nem tűrhet. Ez a tudat bilincsbe veri ugyan az elmúlt napok miatt szivünkben égő, szivünket tépő szenvedélyt, ki áll azonban jót nekem, hogy e bilincsek, melyeket önnönmagunkra a közjóért vetünk, a legelső vitának tűzében meg nem olvadnak-e? És egy iszonyú kérdőjel, mint kiáltó vád, nem emelkedik-e föl az első pillanatban?!... És akkor az eredmény: még vadabb harc és e harc miatt legfontosabb ifjúsági ügyeinknek, céljainknak és érdekeinknek megbénulása. Mi fogunk leginkább örülni, ha valami csoda történik és e szomorú jóslatban csalódunk ..

Népegyetem Kolozsvárt. A kolozsvári Egyetemi Kör választmánya a múlt félévben kiküldött

ket mind sorban fejtegette. Nagyon is érthető tehát mélységes megbotránkozása, mikor később kérdezgetvén, egy amice sehogy sem tudja megmondani, melyek az emberi fülnek nevezetesebb részei?!

Az amice kétségbeesetten hallgat. — Végre megszánja az egyik szomszédja. Kezdi sugni neki: ülő, pőröly...

— Nosza, kapott a szón az, mint a megoldott fékezőjű gép, nekiered...

— Ülő, pőröly... vaskalapács!

Hát persze rettenetes kaczagás zúdult fel. Csak a tanár maradt komolyan

— Nagyon jól van, bölcsen van, amice. Csak épen a *fujtatót* felejtette ki. — Pedig lássa, az is van a... kovácsműhelyben.

No, rajtamaradt a diákon. Vaskalapács lett a neve. Már unokáját is behozták a vén kollegiumba. És hosszú ősz bajuszát akár a fülire kanya-

egy 8 tagú bizottságot, hogy a két év előtt az University Extension érdekében megkezdett munkálatokat folytassa. A bizottság megfelelő feladatának, elkészítette a Népegyetem szervezeti szabályait XII. pontban, melyet az Egyetemi Kör elfogadott. Az előkészítő munkálatok alatt jelentős tevékenységet fejtettek ki a népoktatás terén. Három községben tartottak előadásokat, ezek: Bács, Kajántó, Szucsák. És pedig Bácsba 11 kirándulás volt, Kajántóba és Szucsákba 6 – 6, *összesen 23*. Ismeretterjesztő előadásokat tartottak, amint a beszámolásból látjuk, gazdag műsorral. A magyar történelem, az általános népnevelés köréből vették tárgyaikat, majd előadást tartottak a tulajdon szentségéről, a telekkönyvekről, a gazdasági munkás és cseléd-segély-pénz tárról, a nép és a királyjogairól és kötelelességeiről, majd a természettudományokból, iparról, kereskedelemről stb. tartottak előadást. Ismertették nagy költőink műveit, szavalták költeményeiket, hogy a haszonnal egybekössék a kellemest

Nem csodáljuk, hogy a közgyűlés nagy lelkesedéssel vette tudomásul e jelentést. Igaz örömmel üdvözlünk mi is Benneteket! Exponált helyeteken derékul megálltok!

A Népegyetem vezetőségét is megválasztották, elnök lett *Tóth* Balázs, ki az előkészítő

bizottságnak is elnöke volt, körülte a tisztikarban és választmányban mind olyanok nevét látjuk, akik eddig is tevékeny munkásságot fejtettek ki: Folyovich János, Kiss Árpád, Benke Antal, Gábor János, Antal Áron, Pálffy József, Bodor Aladár és Daradi Félis

Ti vagytok az igazi magyar diákok, ti bennetek van a mi bizalmunk és nem azokban, akik odafönt átkos elvakultságban parodizálják rég letűnt századoknak szomorú emlékű vallásháborúit!...

Akadémiai Kör. Mult számunkban közölt cikkhez fűzött megjegyzéseinket némelyek félreértették, így a cikkíró is, ki újabb cikket küldött be megjegyzéseinkre és olyasféle tenorban ír, mintha mi e tervet agyonütni, vagy megakadályozni akarnók. Mivel csak olyat vitat, amit senki nem tagadott és semmi újabb érvet nem hozva föl, csak a multkoriakat ismétli, nem adjuk közre. De legyen meggyőződve, talán még nem is álmodott Akadémiai Körről, mikor mi tanulmányoztuk, hát agyonütni nem igen fogjuk e tervet. És legyen meggyőződve, több hasznára van az ügynek, aki a félig naiv, félig álmodozó gondolatokat redukálja és a csapongó optimismus utjáról (mely az első kudarczra rögtön sötét pessimismusba szokott átsapni!) a szigorú megfontolás középutjára

rithatná, de azért ha valamelyik régi pajtás találkozik velem, csak így szólítják:

— Hogy vagy Vaskalapács?

III.

Agárdi uram pulykái.

Agárdi-utcza egyik utcánknek a neve Századik ember se tudja, miért. Csak az öreg emberek, ha néha felemlegetik a régi jó időket, elmondogatják az apjuktól hallott adomákat is. Olyankor rendszeren felkerül Agárdi uram is.

Ő róla nevezték el.

Híres gazdag civis ember volt valamikor, de rék nemzeti úr, minden jónak istápolója. De a mellett messzeföldön híres tréfáiról, hecceiről.

Még nem régen is megírta valaki, a Mokány Berci kalendáriumában, mint az ő tettét, egyik nagyszerű tréfáját, hogyan vendégelte meg cigánynapszamosait vizbefőtt köleskásával, mikor pedig azzal jóllaktak, pazarul terített asztalhoz vitte őket stb.

Kifogott ő minden emberfián! De bizony ő rajta is kifogtak a diákok, mivel azok kifognak a kénkőves Lucifer hadán is.

Bizony akkor még nem volt olyan jó soruk a bennkosztoló diákoknak, mint manapság. Rájuk is fért, de meg hecc is volt, eljártak hát „élelmet szedni.“ Tüzelőnek elhordták a kerítés deszkákat és fölkeresték néha az asszony-néniknek féltett aprójószágos udvarait is. Bekóborogták a várost, egyik este erre, másik este arra, de sohasem ott, ahol vártak rájuk (persze nem igen barátságosan).

Zúgolódott a polgárság, fel is szólaltak. De Agárdi uram leszólta őket: Hát vigyázzanak kegyelmetek jobban a holmijokra! Velem nem eshetik ilyesmi!... Megtudták ezt a diákok. Vajjon nem eshetik-e!? Akkor este az Agárdi-telek körül cirkáltak.

Gyönyörű pulykái voltak Agárdyné asszonynak, egész falkával. Estéknént valamennyi föltelepedett sorban a kerítésre éjjeli szállásra.

mutat, melyen ugyan nem sebbel-lobbal, lassabban, de biztosan lehet haladni! Mi nem vagyunk hajlandók egy tetszetős frázisra hanyat-homlok nekiszaladni valaminek. És ez nem kishitűség, hanem kellő megfontoltság és előrelátás, mely nélkül ideig-óráig tartó sikereket talán igen, de maradandó eredményt elérni épenséggel nem lehet!

(r.)

Hangverseny a zenedében.

Március hó 31. napján volt a „Debreceni Zenekedvelők Körének“ negyedik s utolsó hangversenye. Elég nagyszámú közönség volt jelen, de hisz egy ilyen nagy, 70,000 lakossal bíró városban, mint Debrecen, tulajdonképen ha a zenede kicsiny díszterme teljesen megtelik, még akkor sem lehet mondani, hogy nagy hangversenylátogató közönség van Debrecenben, mert ebbe a terembe 350 embernél többet nem igen lehet elhelyezni. Az idén ez a mai hangverseny talán a leglátogatottabb volt s még sem igen merem a hallgatóság számát 250-nél többre tenni. Ennek az okát azonban, hogy ily kevesen mennek a hangversenyekre, nemcsak a közönség részvételtségében keresem, hanem a rendezőségben is. Mikor megalakult a „Debreceni Zenekedvelők köre“, egy pár évig teljesen zártkörűen rendezte

hangversenyeit most azonban, már a tavaly óta nyilvános minden hangverseny. Amikor zártkörűek voltak, akkor csakis bérlők mehettek, most pedig minden egyes hangversenyre külön lehet jegyet kapni a pénztárnál. Azonban ezt, t. i. hogy minden hangversenyre külön is lehet jegyet kapni, csak nagyon is zártkörben s igen kevesen tudták, mivel ezt nyilvánosságra sohasem hozta a rendezőség. Ez az egyik megjegyezni valóm. A másik pedig az, hogy jóformán semmi reklámot sem csináltak az egyes hangversenyeknek. A program három-négy sor kommentárral fűszerezve ugyan megjelent néhány nappal a hangverseny előtt, de hát ezt talán mégsem lehet reklámnak nevezni? Legalább egy néhányszor hirdettetni kellett volna a hangversenyeket, hogy minél többen meglássák a hirdetést. Több ismerősöm csak azért nem ment el a hangversenyekre, mivel vagy nem is tudta meg, hogy hangverseny lesz, vagy ha megtudta s tudakozódott az eljuthatas felől, azt a felvilágosítást nyerte, hogy ezekre a hangversenyekre csakis tagok mehettek el. Ennyit szükségesnek tartottam elmondani a hangversenyek érdekében s ajánlom a rendezőségnek megszívlelésre, a jövő évi hangversenyek sikerére nézve, mert nem hihető az, hogy Debrecenben csak ilyen kevés zenekedvelő legyen. A hangver-

Kikémlelték ezt a diákok. Nosza, attól kezdve ugyan megfogyott a falka.

Észrevette ezt Agárdy uram. — Adta, diákjai! Meglesem őket, majd adok én nektek pulyka pecsenyét!...

Este meghúzódott a kerítés mellett. Hát jön két diák. Lerángatnak egynehány pulykát. Közben biztatják egymást:

— Csak a fiatalját keresd, a vénnek kemény a húsa!

Némelyiket vissza is dobták. Kemény húsú. De már nem állotta Agárdy úram:

— Héj, az apátok szentjít! Pennanyüvök, tintaivók!! Legalább ne válogatnátok ki! A vénje nem is kell?! Azt a fűzfán füttyülő...

Rettenetes flegmával visszakiált az öreg diák:

— Legyen csak nyugodt nemzetes uram, *majd rákerül a sor azokra is!*

Agárdy nemzetes úramnak annyira megtetszett a felelet, hogy reggel behajtatta az egész

pulykafalkát, (volt valami száz darab) a kollegium udvarra, ízenvén, hogy csapjanak belőle az ő kedvéért egy kis vacsorát, ugyanazon alkalmazhatosságra felajánl egy hordó bort is...

IV.

Permutatio.

Ez is a diákokról szól. Nem hiába tanította nekik olyan híres tudós professor a matematikát, de tudták is kitűnően, elméletben, gyakorlatban. Gyakorlatban még kitűnőbben! Bizonyosság ez a történet.

Mert az elméleti matezisben a permutatio csak ugy csereberéli a számokat, hogy mindig ugyanazokat alkalmazza, egyszer ide, másszor oda.

Ez semmi, ez csak gyerekjáték! Hanem azok a régi diákok föltalálták a módját: hogy lehet jóllakni *husz* diáknak olyan alkalmazhatosságon, ahová csak *kettőt* hívnak meg! Ezt csinálják utánuk, kopasz fejű német tanár úrak!

s eny szereplői Geyer Stefi kisasszony, hegedűművész, Krummel Elza, Krummel Margit kisasszonyok, zongoraművészek és Zivuska Irén kisasszony énekművész voltak. A műsor első száma: Mozart W. A. Es dur Zongora hangversenyéből a Rondo s Thieriot F. Jutermezzó-ja volt. Előadták két zongorán Krummel nővérek. Krummel nővérek ismerősei már a debreceni közönségnek. Tavaly szintén az utolsó hangversenyben mutatkoztak be specialitásukkal, t. i. hogy két zongorán két kezes darabot egyszerre játszanak s bámulatos az, hogy mily tökéletességre vitték ezt a játékmódot. Olyan egyszerre játszanak, hogy aki nem tudná hogy ketten zongoráznak, az azt mondá, hogy egy játszik. Persze ezzel a gépies összjátékkal előadást kifejteni nem lehet, mint ahogy Krummel nővérek sem fejtettek ki. Egy újabb találmányra, a mechanikus zongora játékára emlékeztet ez az összjáték. Egyébként Krummel nővérek rendkívül szép technikával rendelkeznek, amit szépen érvényesítettek minden darabjukban.

Az est hősnője Geyer Stefike kisasszony hegedűművész volt. Rendkívül bájos volt a belépése a kis 12 éves művésznőnek s mindjárt megnyerte a közönség tetszését, amit aztán játékával fokozott, hogy oly ünneplésben részesítette a kö-

zönség, amilyenben már régóta nem részesült Debrecenben zeneművész. Nem tizenkét éves korához viszonyítva kell Geyer Stefike kisasszony játékát megbírálni, vagy legalább is ítélet kimondási alapul csak ezt venni nem lehet. Bizonyos tekintettel van játékára fiatal kora is, azonban tudása oly magas művészi ponton áll, hogy arról már magasabb művészi pontból kiindulva kell ítéletet alkotni. Wieniawski H: Faust ábrándjában (op. 20.) mutatta be előadását s technikáját Geyer Stefike kisasszony. S amit produkált, az igazán bámulatos volt. Rendkívül nehéz ez a darab s ugyancsak jól kiképzett technikával kell annak rendelkeznie, aki eljátszására vállalkozik. Geyer Stefike kisasszony pedig könnyű szerrel győzte le a darab nehézségeit. A technikai mutatványokhoz, mint az octáv futamok, gyors s hosszú staccató fogások, flageolett hangon, előadást is nyújtott. Gyönyörű szép, meleg, nemes hangot tud széles vonásával kicsalni hegedűjéből. A hang, melyet kiad, nem erőtlen nem nőies, hanem erőteljes tömör, igazi szép hang. Igen szép felfogással játszik, persze a kiforrott, nemes klasszicitás még hiányzik játékából, de épen ez az, ami majd idővel, hisszük és reméljük, megfog jönni. A Faust ábrándot különben remekül játszotta s hiven tolmácsolta Wieniawski szenvedélyes irányát. A darab

Szokás volt régen, hogy disznótorokra, nagy dáridót csaptak olyankor, meghívak a kollegiumból két diákot. Hadd mulassanak, egyenek-igyanak jóízűen. No, meg aztán a diák ilyenkor nagy kincs volt! Danolt, tartotta szóval, adomával a népséget, más egyéb.

Persze örömmel fogadták a diákok a szives invitálást. Sorsot huztak, ki megy? És illendően bekopogtattak. Aztán ettek-ittak, kínálgatták, becézgették őket, hiszen lehet belőlük még püspök is! Mulattak gyönyörűen. Igen ám, de a többieknek otthon: kopp!

Azért hát elmés fufangot találtak ki. Amikor már a hosszúra nyult vacsora közepén mindenkinek szikrázott a jó bortól a szeme, felállott a két diák, észrevétlenül kisurrant. Odakünn a kapunál már várakozott másik kettő. Ezek mentek be helyettük. Az előbbieket mindössze azt mondták: ezt, meg ezt az adomát beszéltük el, hát azt ne mondjátok újra... (Bizony, önmegtaga-

dás volt, otthagyni a dáridót, de hát: ma neked, holnap nekem! Ők is hasznát vették máskor e módszernek.) Beat pedig az asztalnál bizony senki se vette észre a cserét. Mondtam, hogy ilyenkor már szikráztak a szemek. De meg aztán: egyforma volt akkor a diák. Egyforma tógájuk, egyforma még a pipájuk is, sőt a képük is hasonlatos lett, talán a tudományok által vagy nem, ki tudja. Elég az, hogy a jövevények is igyekeztek jóllakni, jól inni, aztán sietve követték elődeik példáját.

A régi disznótoros-vacsorák hajnalig tartottak, így bizony jó sokszor szerepet cserélhettek. Ekkép lakhatott jól két diák helyett husz diák a felsőbb mathezis dicsőségére.

Ezt nevezem aztán permutációnak!

Ifj. Rácz Lajos.

befejezése után óriási tapsvihár zúgott fel s miután már vagy ötször hívták a lámpák elé, ráadásul eljátszotta ugyancsak Wieniawskinak Kuiaviak című darabját. A tetszés ujjalag impozáns tapsvihárban nyilvánult s ismét megkellett vagy ötször jelennie a közönség előtt, amíg aztán nagy lassan elmúltak a tapsok.

A közönségnek egy rég nem hallott kedvence lépett ezután fel, Zivuska Irén kisasszony s énekével ujjalag megerősítette a művészetéről elterjedt híreket. Denza L. „l'ai peur de l'aimer“ című Romanzát s Dessauer I. Boleroját énekelt el. Zivuska Irén kisasszonynak ritka szép mezzo soprán hangja van. Felfogása s előadása nemes, keresetlen s minden külsőségtől mentes. Művészetének épen ez az az oldala, melylyel oly nagy hatást tud elérni. A szöveget igen szépen, érthetően ejti ki, azonban fő nála a melódia s az helyes is, hogy erre fekteti a fősúlyt. Nagyon nehéz megtartani itt az arany középútát s sokan vannak, akik a szöveg érthető kiejtése miatt negligálják a melodia kidomborítását. Csakhogy az énekesnőnél jobb, ha a melódiára fekteti a fősúlyt, mert például a szavalatban is van bizonyos emelkedése és sülyedése a beszédnek, ami azonban nem annyira lényeges itt, mint egy énekdarabnál s a szavalatnál fő az érthető kiejtés, míg az éneklésnél a dallam kiemelése a fő. Énekszámainak befejezése után nagy tapsvihár hangzott fel s ráadásul még elénekelt egy dalt, magyar szöveggel. Jobban szerettük volna, ha magyar zeneszerzők műveit hallottuk volna, hiszen hála Istennek, elég gazdag műdal irodalma van már a magyar nemzetnek.

Sovinisztikus szempontból ítélve is legnagyobb elismeréssel adózhatunk Geyer Stefike kisasszonynak, ki Hubay Jenőtől, tehát magyar zeneszerzőtől négy darabot játszott az este. A programban jelezve volt Hubay Jenő Bölcsődala s ugyancsak Hubay Jenő 33. művéből a Csárdajelenetekből az 5. számú jelenet, melyben a „Hullámzó Balaton tetején“ című néppal van feldolgozva remekül. Leírhatatlan az a hatás, amit ezzel a két darabbal elért Geyer Stefike kisasszony. Legalább is tizenkétszer kihívták a lámpák elé s két ráadásal honorálta a fellelkesedett közönség zajos óvációját. Az egyik ráadás Hubay „Mazurkájá“-ja, a másik szintén Hubaynak azon „Csárdajelenet“-e volt, melyben a „kis szekeres, nagy

szekeres“ van feldolgozva. Felejthetetlen lesz Geyer Stefi kisasszony a debreceniek előtt s reméljük, hogy most nem először és utoljára voltunk szerencsések művészetét meghallhatni.

Krummel nővérek fejezték be a hangversenyt. Seeling 2. művét, „Loreley“ dalát játszották kis hatással. Annál nagyobb hatást értek el Chopin remek szépségű „Tarantelle“-jével, melyet rendkívül gyors tempóban, bámulatos virtuozitással adtak elő. A tempo talán, a melodia kárára túl gyors volt. Weeber Károly Mária „Perpetuum mobile“-je volt a legutolsó szám, melynek befejeztével, régi szokás szerint, roham léptekkel hagyta el a közönség a termet. És a közönség még mindig nem tud disztिंगválni a hangverseny és társalgó terem között.

Peéry.

CSARNOK.

Tavaszi köszöntő.

*Ami gondom: mind a sutba vágom!
Isten hozott, gyöngy tavasz világom!
Isten hozott, játszi napsúgára!
Kergetőzünk együtt nemsokára.*

*Kalapomat balszememre vágom,
Úgy kacsintok át a nagyvilágon!
Úgy tekintek a magas egekre.
Magas égen futó fellegekre.*

*Mint a felhő: fut tőlem a bánat,
Napsúgárban fürdetem orcámát.
Két szememnek izzó ragyogása
Szilaj kedvem' büszkén magyarázza.*

*Mindenütt fény! és sehol sincs árnyék:
Mint a nap közepében járnék.
Ég a lelkem! — reszketek beléje,
Mámorít az örök tavasz kéje.*

*Ne féljétek, kiket verni szoktam,
Nyúgodhattok bíbor rongyokban!
Nincs szívemnek egy porszem haragja,
Templomát most benne béke rakja.*

*Szilaj kedvem csak ti kerüljétek,
Ti, lélekemtől lelkezett jó népek!
Mert melyiket ölelésre kapnám:
Bizony isten! most agyon szorítnám!*

Oláh Gábor.

A kurucz költészetéről.

II.

A Thököli-fölkelés dugába dőlt, a fejedelem s a kurucz had vezetői elbújdosnak s velük annyi

sokan. Itthon hallgatott minden, de az erdők mélyén, a puszták csöndjébe fellobogó tüzek mellett valami szomorú nóta szólalt meg itt is, ott is:

Elment az én uram idegen országba,
Levelet íratott, hogy menjek utána.

Elment az én uram Nagy-Törökországba,
Meggyászolom ötöt fekete bársonyba.

Délig feketébe, délután veresbe,
Hajnalban pediglen ültözöm fegyverbe.

Ülök paripára, jó lovam hátára,
Úgy megyek utána Nagy-Törökországba! ..

Bizony nehéz idők jártak a szegény bűjdósókra, egyenként, vagy kisebb csoportokban kóboroltak ide s tova, nem tudva megbarátkozni a régi idők elmúlásával. Napról napra tengetik életüket, de a legnagyobb nyomorúságban is megterem ajkukon a nóta:

Mit búsílsz kenyeres, mikor semmi sincsen?!
Jó az Isten, jót ad — légy jó reménységben!...

Pedig még ekkor sokáig kellett várni arra az időre, mikor folytathatják újra a harcot a labanc ellen, s még ekkor nagyon halavány volt az a reménység, hogy:

Talán az üdő megfordul,
Az jó szerencse megmozdul,
Katona-csillag felderül! ..

De a magyarok istenébe vetett erős bizalom soha sem fogy ki a bűjdósó kuruc szívéből. Ennek az erős hitnek megkapó nyilvánulása egy névtelen származó ének, mely a bűjdósó szegény legények érzésvilágának közvetlen és meleg megnyilatkozása. Még az ország batáráról is visszasóhajt a kibűjdósó kuruc, már csak Istenben bízük:

Szegény fejem hozzád hajtom,
Minden dolgom reád bízom,
Légy az én éjes tutorom
Előttem járó csillagom.

S valóban az a csillag, melyre sorsát bízta a szegény bűjdósó, nem csalta meg őt. — Onnan Lengyelország felől valami régen várt, epedve szomjazott hír kelt szárnyra, hogy újra eljön az idő, kurucok csillagát feltündököltető, mikor ki-röppen a kard a hüvelyből s megyen keresni azt, akire már régen köszörülve volt!

A Rákóczi-féle szabadságharc megindulásával egy újabb szakasza nyílik meg a kuruc költészetnek s ez az idő egy, az előbbinél színesebb, gazdagabb irodalomnak lesz forrásává. 1703—1711-ig tart ez a nagyszerű küzdelem, melyben a magyar

vitézség úgyszólván maga-magát múlta felül. A régi, daliás időknek utolsó, fényes föllobbanása volt ez a kor, jegyzi meg róla egyik neves írónk. Valóban az volt. A nyolcz éven át változó szerencsével folytatott küzdelem a szabadság szent ügye mellett, oly gazdag a megéneklésre méltó eseményekben, hogy egy eposzeiának is tárgya lehetne. Hiszen a személyes vitézség legendákba illő cselekedeteivel van tele szöve az idők történetének mindenik lapja. Smilyen változatos, színes és erő-től duzzadó e nyolc évnek költészete; hány rhapszodiája e diadal felett érzett büszke örömnél, még most is forrongásba hozza vérünk. A győzelmes vagy elvesztett csaták leírásai, a daliák színe-virágáról szóló énekek, a haragtól, elkeseredéstől, vagy lelkesedéstől lángoló táborig dalok, aztán a befejezés:

Őszi harmat után
Nagy hegyeknek ormán
Fújdogál a hideg szél,
Fújdogál a hideg szél...
Zöld erdő harmatát,
Piros csizmám nyomát
Hóval lepi bé a tél,
Hóval lepi bé a tél...!

s végre egy a tenger partjáról hazaszakaadt hang. Ez a Rákóczi-féle szabadságharc költészete. S valószínűleg csak úgy érthetjük meg igazán ez időnek szellemét, ha a belőle támadt költészethez fordulunk, melyben a kornak minden érzése, minden dicsősége, bánata letéve van.

Nem lesz unalmas a dolog, foglalkozunk vele részletesebben. Az 1703-ban meginduló fölkelés költészetének mintegy praeludiuma, az ez essztendőből származó s a hagyomány által magának Rákóczynak tulajdonított ének:

Fölséges nagy Isten szentséges nevedben
Kezdem énekemet szent segedelmedben.

Kicsiny seregünket vezérlj szent lelkeddel,
Kicsiny táborunkat, kérlek ne veszed el!

Aztán az „átkozott“ Bécsnek a magyarokon elkövetett gonosz dolgait sorolja fel s végül a nemzethez fordul, összetartásra, a szabadság melletti fegyverfogásra szólítva fel azt. Egy szakasza pedig így szól:

Vannak mi mellettünk sok gróf úri rendek,
Nemes szabadságon tanult jó vitézek...

tehát az ének keletkezésekor már jól állott a fölkelők ügye s csakugyan a történelem szerint kezükben volt a Dunántúl kivételével egész Felső-

Magyarország és az Alföld nagy része is. — Hogy mily örömmel és általános lelkesedéssel gyűlt az egész nemzet Rákóczi zászlói alá, bizonyítéka ennek a szomolányi diadalról szóló ének, melyet szerzője Rischannak, a hírhedt császári „generál“-nak szájába ad. E diadal, melyet Jókai „szeretve mind a vérpadig“ c. regényében oly szépen ír le, az egész fölkelésnek egyik legnagyobb fegyverténye ez volt, itt tűnik föl a később vakmerő portyázásairól, a személyes vitézségéről híressé lett Ocskay László, kinek sok mással együtt oly szomorú vége lett — A szomolányi diadalról szóló éneket, szerzője magának Rákóczinak ajánlja fel ezen érdekes és naiv szavakkal:

Méltóságodnak

méltatlan, holtig imádó szegény szolgája:
Nyitra-Kövesd hegyin levő, sok csudákkal
tündöklő Nagy-Boldogasszony templomá-
nak méltatlan magyar kántora:

Ujvári Tamás m. k.

Közben a Dunántúl is a fölkelők kezébe került, itt is az történt, ami Felső-Magyarországon, a nép óriási lelkesedéssel csatlakozott a kuruc hadakhoz, Pápa, Pécs és Simontornya falain már kuruc lobogók szárnyát lengette a szél s vígan pöngethette egy ifju hangos czitharáján:

Immár reánk derült újra szent szabadság,
Mert győzedelmeket vívott a kurucság,
Vigasságban vagyunk most ez darab ország.

A Tisza-Duna közén is kuruc már az úr, erről szól a Csínom Palkó kezdetű, Thaly Kálmán megjegyzése szerint „hatalmas magyar rithmusú“ népies eredetű, szilaj kedélylyel írott igazi töröl metszett kuruc ének:

Csínom Palkó, Csínom Jankó
Csontos kalabérom,
Szép selymes lódingom,
Dali pár pistolyom...!

kezdi a hetyke büszkeségtől áradó ének, aztán jön a megvetett, hitvány labancnak sikerült kigúnyolása:

Daru lábú, szarka orrú
Nyomorúlt németiség...

Görbe hátú, mert lenyomta füstös muskotéra — s mégis a magyarok vesztére indul, jóllehet majd feldől Majd összehasonlítja vele a nyalka kuruczot, s ez a rész különösen szép és eleven, csak úgy lüktet benne a daliás voltára, szép öltözetére büszke kuruc viselkedése:

Az vitéz kurucnak
Van szabott dolmánya
Sarkantyús csizmája,
Futó paripája.

A gyalog kurucnak
Van frissen járása,
Mint Pelagus lónak
Van sebes futása.

Hitván, czifra farkas bőre,
Kurta kis dolmánya,
Nyakába függ gyöngygyel fűzött
Csontos kalabéra.

Szóval, hogy a dícséret és büszkeség teljes legyen

Patyolat a kurucz,
Gyöngy a felesége,
Hetes vászon a labancság
Köd a felesége.

(Folyt köv.)

Milotay István.

Nyomor.

Ki fenn kiáltja: »Ime, emberek,
A kín gyötör s mardossa keblemet!«
Kinek, míg csak pár szót váltasz vele,
Pataknyi könnyet ont síró szeme;
Erővel kész, hogy hallgasd meg szavát,
Miből kiérzik ellenünk a vád:
Lehet szegény az, ámde van, kinek
Keserve több, de szólni nem siet.

Ha látsz olyat, ki elvonulva él,
Rozzant falán befű vihar s a szél,
Kire míg élt, soh' sem vonúlt tavasz,
S ajkán még sincs bús jajszó vagy panasz;
De két szemében szenvedés, nyomor,
Csalódás ég csak s fájdalom honol,
Kiben a hitnek mégis vége nincs:
Irt, balzsamot ennek keblére hints.

Gál Zoltán.

Vegyes közlemények.

A debreczeni ev. ref. főiskola közös tanárkara által az 1901/902. iskolai évre kitűzött pályakérdések:

1. *Hatvani alapítványra*: „Dissertatio de vita Alberti Szencziensis et de meritis ejus, quae ille per versionem Psalmorum tam in literatura, quam pro spiritali emalumento ecclesiae sibi comparavit.“ — Jutalma 100 korona.

2. *Keresztesi-Deák I. alapítvány*:

I. kérdésre a természettanból: „Az energia fogalma, különböző alakjai s megmaradásának elve.“ Jutalma: 168 korona.

II. kérdésre a magyar irodalomtörténetből: „A magyar köznép jelleme Szigligeti, Tóth Ede és Csepreghy népszinműveiben.“ Jutalma: 168 korona.

3. **Váradi Szabó János-alapítvány** neveléstani kérdésre: „A paidologia fontossága a nevelés és oktatás szempontjából. A paidologia nevezetesebb művelői.“ Jutalma 100 korona.

4. **Péczei IV. alapra** a magyar történetből: „I. vagy Szent István és kora.“ Jutalma 80 korona.

5. **Bulyovszky-alapítványra**: „Dal a halhatatlanságról.“ Jutalma 100 korona.

6. **Szikszay Dániel-alapra**: Költemény, tárgya: „A szabadságharc apotheosisa.“ Jutalma: 100 korona.

7. A **Kazinczy-alapra** kitűzendő pályakérdést később fogom közhírré tenni.

Az itt felsorolt 1 — 4. pályakérdésekre csakis a debreczeni ev. ref főiskola akadémiai hallgatói pályázhatnak; az 5. és 6. szám alatt kiírtakban a főiskolai főgimnázium VII. és VII. osztályának növendékei is résztvehetnek. A pályamunkák idegen kézzel, tisztán, csinosan kiállítva, befűzve, lapszámozva jelíges levéllel ellátva adandók be **1901. decz. 15-én este 6 óráig a széniori hivatalba.**

Dr. Bartha Béla
akad. igazg.

A Petőfi Dalkör alapítványa. A Petőfi Dalkör, mely rövid fennállása alatt reményen fölül megizmosodott, a márcziusi ünnepek hatása alatt egy rég érzett szükségen óhajtott segíteni. Belátták ugyanis, hogy a márcziusi ünnepek rendezésénél az ifjúságra mindinkább súlyos teher, e célra szolgáló alapunk nem lévén, a sok apróbb-nagyobb kiadás. Tehát a márczius 15-én tartott dalestély jövedelméből és az egyesek adományaiból egy alapítványt létesít, melynek kamataiból fogja rendezni saját márczius 15-iki ünnepéleit és előmozdítja a főiskolai ifjúság ünneprendezéseit. Eddig 76 koronát adakoztak e célra, mely márcz. 15. cím alatt a debreczeni Első Takarékpénztárba betéttett. Mindenesetre köszönettel fogadjuk a Dalkörnek irántunk ez irányban is nyilvánuló jóindulatát.

Kossuth ünnepély. A Magyar Irodalmi Társulat márczius 20-án nagy közönség jelenlétében tartotta meg az évenkénti Kossuth Lajos gyászünne-

pélyt Megnyitó beszédet mondott Nánássy Lajos elnök. Takács Endre ódáját szavalta Pirkler Ernő. Alkalmi beszédet tartott, bőven ismertette és méltatva Kossuth Lajos élete jelentős mozzanatait Nagy Lajos. Majd Baja Mihály szavalta el mult számunkban már közlött Koldus honvéd cz. költeményét, melybe hatásosan szövődött bele a Kossuth-nóta halk zenéje. Az ünnepélyen közreműködött az Énekkar is.

Irodalmi ünnepély. A főgymnásiumi önképzőkör márczius 24-én d. e. igen sikerült ünnepélyt rendezett, melyen a gymnásiumi zenekar és énekkar is elismerésre méltó módon vettek részt.

Az alkohol befolyása a szellemi munkára. Egyik bonni szemináriumban érdekes kísérletet tettek arra nézve, hogy milyen befolyást gyakorol az alkohol élvezete a szellemi munkára. A tanár, ki ezt a kísérletet rendezte, husz tanulót két csoportba osztott, az egyik csoport szeszes italokat ivott, a másik nem és aztán verseny indult meg köztük fejszámolásra. A versenyeket hetenként kétszer, összesen tizenhatszor ismételték és a tanulók ez idő alatt 12,240 feladatot oldottak meg. Az első és ötödik kísérletnél az összes tanulókat józan állapotban dolgoztatták, hogy rendes munkaképességek megállapítsák. A többi kísérletnél az egyik csoport 45 százalék szesztartalmu bort és sört ivott. A kísérletek eredménye az, hogy mérsékelt ivás egy-két pohár bor vagy sör élvezete a szellemi munkaképességet fokozta, de aztán, mikor többet ittak, a tanuló szellemi munkaképessége apadt és az a csoport, amelyik ivott, a másik józan csoporttal szemben a számolásban tetemesen elmaradt. Helyes dolog, hogy ezt kísérletileg igazolták, mert eddig sokan az ellenkező téves nézetet hirdették. De az ilyen kísérletet nem tanulókon kellene végezni!

A kereszt, mint jó — üzlet. Olvasó-Együletünkhöz a budapesti Morzsányi-cég, melynél tudvalevőleg a keresztés-ifjúság gomblyukban viselhető apró zománcozott keresztet nagyban rendelt, most nyomtatott felhívást küldött: a zománcozott keresztet elkészültek, kérem tudatni hány darabot rendel meg az ifjúság, ára darabonként 40 krajcár. Nekünk?! Mi ez?! Ez bizony a hét legrosszabb vicce! Így tekintvén e dolgot, köszönjük kegyes figyelmüket, keresztés vitéz urak! Mert eddig bőven gondoskodtak arról, hogy legyen

miért fölháborodnunk és elszomorodnunk, most pedig sziveskednek humorizálni, hogy az ünnepekre legyen nevetni valónk is. Azonban csak tessék odább egy házzal kocogtatni. Mert nálunk nem válik be sehogyszem ez az -- üzlet.

Irodalom.

1848. Március 15-ike. Ily címmel könyvalakban is megjelent dr. Ferency Gyula akad. tanár, kollégiumi főkönyvtárnok kiváló emlékbeszédje, melyet a hallgatóság tomboló lelkesedése és véget érni nem akaró óvációi közt megragadó ékes-szóállással mondott el az oratóriumi ünnepélyen. Aki ott volt, azon perceknek emlékeül, aki ott nem lehetett, hogy megismerhesse, vegye meg. Annál is inkább, mert a jövedelem a debreceni Kossuth-szobor és a kollegiumi Kossuth-alapítvány javára adatik. Kapható László Albertnél, ára 40 fillér.

Versek. Mint egyszer már említettük, Takács Endre kollegánk ily címmel költeményes kötetet ad ki, mely 7—8 íven vagy 60 költeményét tartalmazza. Április hóban jelenik meg. Ára 2 korona. Megrendelhető szerzőnél, Nyiregyházán (Pazonyi-u 12 szám) vagy a nálunk lévő gyűjtő iven is Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Gyalog Párisba. Irta Erdei Károly. Főiskolánknak ifju növendéke harmadéve Rómában, tavaly nyáron Párisban járt: gyalog. Most fönti címmel útirajzot adott ki, melyre bírálatot kaptunk s ebből a következő részt közreadjuk: „Előszavában megokolja útazásait és munkája kiadását: célja az ifjúságban kedvet kelteni az útazásra, hogy így nem csak földrajzi s nyelvi, de életismeretet is szerezzenek, nem könyvből, de tapasztalatból. Bátran mondhatnánk erre, hogy nem igen van ifju, aki amugy is ne vágnék útazni! És e könyv pedig épen nem tanuskodik arról, hogy szerzője útazásának sok szellemi hasznát vette volna. Vagy, ha ő hasznát vette, igen fősvény lehet, hogy egy csöppet sem juttat nekünk belőle. Csak önmagával foglalkozik mindig. Pedig oly erős vágy támad bennünk megismerni pl. valamely francia és német népszokást, amelyeket neki bizonyosan látnia kellett és nem szól egyikről sem. Vagy pedig leírást szeretnénk

olvasni a gyönyörű vidékekről, melyeken áthalad; az útbaeső városokban, Párisban és a kiállításon szerzett tapasztalatait vágnánk hallani. Mert az útirajznak miben állana másban az érdekessége, értéke, ha nem ebben? És mindezt nem kapjuk meg. Mint mondtuk, magával, az időjárással, hol pihentek, mit ettek-ittak, tulnyomólag ezekkel foglalkozik. Különben előadása élénk, folyékony csevegésszerű. Csak nagyon sok helyen felöltő szerző naivsága, tapasztalatlansága egy s más dolog felett. A nemzeti büszkeség, magyaros tűz, mely itt-ott megcsillan benne, bizonyára jó hatást tesz az ifjúságra. Külső kiállítása igen tetszetős. Ára 1 korona. (G. J.)

A polgári perrendtartás. Az igazságügy-miniszter közzétette a magyar polgári perrendtartásnak újabban átdolgozott tervezetét. Jogszolgáltatásunk reformjában ez a legfontosabb alkotások egyike. Az eredeti tervezetet Plósz Sándor igazságügyminiszter még egyetemi tanár korában készítette. Az erős gyakorlati érzékű jogtudós ennél az átdolgozásnál is teljességében megtartotta a szóbeli eljárást. A javaslat tizenöt címre és nyolcszáznál több szakaszra oszlik. Kitűnik azzal, hogy a pert alaposabbá, gyorsabbá és olcsóbbá igyekszik tenni. A bírósági szervezetet meghagyja mai alakjában, de a járásbírói hatáskör értékhatárát kiterjeszti ezer koronára s eddig az értékig oda tartoznak az ingatlanokra vonatkozó pörök, valamint az örökösödési és váltópörök is. A felek dolgában a járásbírói eljárás előtt nem kötelező az ügyvédi képviselő. Az első folyamodású bíróságoknál a törvényszéki és járásbírói eljárást nagyjában egységesen szabályozza. A kereset benyújtásától számított nyolctizenöt napon belül az elnöknek a pör fölvételére határnapot kell kitűzni, harminc napon belül pedig az érdemleges tárgyalást tüzzék ki, amit meg lehet rövidíteni. A járásbírósnál nincs külön pör fölvételi tárgyalás. Az érdemleges tárgyalás a törvényszéki eljárás sulypontja, amelyben a nyilvánosság, a szóbeliség és a közvetlenség teljes mértékben érvényesül. Ekkor veszik föl a bizonyítást, amelynél az eskü nem dönt; helyette az eskü alatt való kihallgatást vették törvénybe. A járásbíróstól a törvényszékhez és a táblához lehet föllebbezni. A tervezet javít a váltó- és kereskedelmi pörökön és a házassági

eljáráson is. A javaslat megokolását Fodor Ármin és Térfi Gyula fogják elkészíteni.

Lapszemle.

Magyar Egyetemi Szemle. Márciusi szám. Mindenekelőtt is meg kell jegyeznünk, hogy talán tévedés vagy más egyéb folytán igen érthetetlen e füzetnek sorszáma. *Február* elején megjelent az 5-ik szám, azzal befejeződött az I-ső félévi kötet. Most kapjuk a *márcziusi* számot. És ez nem 6-iknak, de 7-iknek van ugy a borítékon, mint belül jelezve. Vagy közben megjelent egy rendkívüli szám és mi nem kaptuk?

Egyébként e szám is igen tartalmas. Lechner Ágostonról, az elhunyt kiváló közjog-tudósról dr. Pulszky Ágost irt nekrológot. Mellékelve találjuk Lechner dr. arcképét is.

Dr. Mutschenbacher Viktor A kárbitósításokról, dr. Molnár Inre A tisztességtelen versenyről irnak. Majd érdekes cikket találunk, mely Löher Ferenc müncheni író: „Die Magyaren und andere Ungarn“ c. 1873-ban kiadott munkáját ismerteti.

Sok igazat is irt e müncheni író rólunk, de mégis csak kirí munkájából az obligát „német-hang“.

Szilágyi Ferentől költeményt, Kálmán Lászlótól pedig „Emberek“ c. alatt megjelenő kötetből mutatványul. Perdita c. kissé markánsan rajzolt prózát olvashatunk. Az Egyről-másról rovatban több irodalmi, zenei, képzőművészeti aktualis cikket találunk. A füzet végén új a Hivatalos rész, mely most a Műegyetemi Kör február 21-iki üléséről közöl tudósítást.

Kolozsvári Egyetemi Lapok. Talán valaki mosolyogni fog, hogy mit okvetetlenkedünk mi laptársainknak a számozásával, de ki tehet róla, ha olyan ez a kérdés, mint a labirint! A M. Egy. Szemlénél 5. után 7. következik... ez még semmi ahoz képest, hogy a Kolozsvári Egyetemi Lapok: horribile dictu: *visszafelé* számoz! Így kell valahogy lenni, mert febr. 15-én megjelent a 8-ik szám, márcz. 1-én a 9-ik szám, azután megjelent márcz. 15-én a: *6-ik szám*. Csak négy számmal mentek vissza. Azahogy... tudja manó! Mert amint látom, megtették azt a szivességet, hogy a márcz. 1-ikén még használt *negyedik* évfolyam

jelzés helyett *ötödik* évfolyamot irtak föl. Hát ez már Towahobohu! Az isten áldjon meg Benneteket, kollegák, biztatók a korrigálást olyan emberre, aki legalább a lap fejére nem röstell egy futó tekintetet vetni, mert így a jámbor olvasó idetova azt se fogja tudni: ma van-e ma vagy csak egy esztendő múlva lesz?

E szám különben igen érdekes és fontos tartalmu. Vezércikkben találjuk Pálffy Józsefnek márcz. 15-ről, a multról és jelenről gondolatokban gazdag elmélkedését. Az Egyetemi élet rovatban a Népegyetemnek szervezkedéséről, eddigi működéséről irnak, amit lapunk más helyén már említünk. Továbbá a Népegyetem szabályzatát, a magyar viselet ügyében a mármarosai ev. ref. jogakadémia csatlakozó átiratát közlik.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk olvasóinak, munkatársainak, valamint laptársaink szerkesztőinek a közeledő Husvétre b ldog ünneplést kívánunk!

PAPIRKERESKEDÉS
ÉS
KÖNYVKÖTÉS ZET.

Sötét kamra díjtalan használatra.

Tessék árjegyzéket kérni.